

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Leo Papa Decimvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

A Nos itaque ne id, quod ad D E I gloriam & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem salubriter est inuentum, in contrarium conuertatur, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat, super librorum impressione curam nostram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis semini- bus spinæ coalescant, vel medicinis venena intermiscuantur. Volentes igitur de opportuno super his remedio prouidere, hoc sacro approbante Concilio, vt negotium impressionis ꝑ librorum huius- modi eò prosperetur felicius, quò deinceps indago solertior diligentius & cautius adhibeatur, statui- mus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus nullus librum aliquem, seu aliam quamcumque scripturam, tam in Vrbe nostra, quàm alijs quibusuis ciuitatibus & diocæsisbus impri- mere, seu imprimi facere præsumat, nisi prius in Vrbe per Vicarium nostrum, & sacri palatii Magi- strum, in alijs vero ciuitatibus & diocæsisbus per Episcopum, vel alium habentem peritiam scientiæ, libri, seu scripturæ huiusmodi imprimendæ ab eodẽ Episcopo ad id deputandum, ac inquisitorem hæreticæ prauitatis ciuitatis siue diocæsis, in quibus librorum impressio huiusmodi fiet, diligenter examinentur, & per eorum manu propria subscriptionem, sub excommunicationis sententia gratis, & sine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem fecus præsumperit, vltra librorum impres- sionem, & illorum publicam combustionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apostolorum de Vrbe sine spe remissionis solutionem, ac anni continui exercitij impressionis suspen- sionem, excommunicationis sententia innodatus existat, ac demum iogruascente contumacia taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respectiue per omnia iuris remedia castigeretur, quòd alijs eius exemplo similia minime attentare præsumant.

† Vide Conci- lium Tridenti- num sessio. 4.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipot- entis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursum, *in nobis illi dicitur*
Dat. Romæ in publica sessione, in Lateranen. sacrosancta basilica solemniter celebrata, anno incar- nationis Dominicæ millesimo, quingentesimo decimoquinto, quarto Nonas Maij, Pontificatus no- stri anno tertio.

C L E O P A P A D E C I M V S .

Nemo audeat prædicare nisi à superiore prius fuerit approbatus. prædicatores Euangelium expli- cent iuxta sanctorum Patrum interpretationes. tempus futurorum, aut Antichristi temere non præsi- gant. vanas reuelationes non dominificentur. virtutes commendent, vitia detestentur. Episcopos, & alios superi ores publice coram populo incaute non reprehendant, aut mordeant. nemo inspirationes sibi factas prius prædicet, quàm Romanus Pontifex, aut Episcopus approbarit. qui contrafecerit, excom- municationem incurrit, & officium prædicationis perpetuo amittit.

D E O Episcopus seruus seruatorum Dei, ad perpetuam rei memotiam, sacro approbante Concilio.

Edita anno Do- mini 1516. Ex Concilio La- teranen. sub Leone x. sessio. 11.

S V P E R N Æ maiestatis præsidio, per cuius ineffabilem prouidentiam celestia simul & terrena diriguntur, super gregem Dominicum nobis cõmissum, speculatoris officij (quantũ imbecilli- tati nostræ conceditur) exercentes, totaq; mente nobiscum reuoluẽtes, inter alia cõplura & magna ad nos pertinere, vt munus prædicationis, quod in ecclesia Dei præcipuum, ac pernecessariũ, magniq; fru- ctus atq; utilitatis, dũmodo recte & ex sincera charitate erga Deũ & proximũ præceptiq; & exemplis sanctorum patrum, qui hæc profitentes cum fidei fundatione & propagatione plurimum Ecclesiæ cõ- tulerunt, exercèatur: quippe quod redemptor noster primus fecit, & docuit, & eius præcepto & imita- tione duodenus ille Apostolorum numerus, quasi totidem cœli, Dei veri gloriam enarrantes per or- bem terrarum, vniuersum genus humanum, quod sub peccati iugo vetusta seruitute continebatur, sen- sim ab eorũ tenebris educentes, & ad perpetuæ salutis lucem excitantes, verbum ipsum in omnem terram, & in fine orbis terræ, tum ipsi prius, tum deinde sui successores, longe lateque propagauerunt, altissimeq; fundarunt, vt qui nunc tantum subeunt onus, meminisse debeant, creberrimeq; secum re- uoluere, præter auctoris ipsius, ac fundatoris Iesu Christi piensissimi redemptoris, Petri etiam & Pau- li cæretorumque Apostolorum & Domini discipulorum se vices, quo ad hoc officium, subire, ac susti- nere. Sane fide dignorũ relatione percepimus, quòd nonnulli prædicatores nostris temporibus (quod dolenter referimus) non attendentes, se eorum, quos diximus, & insuper sanctorum Ecclesiæ Docto- rum, aliorumque sacram Theologiam profitentium, qui assistendo iugiter Christianis, ac se falsis pro- phetis rectam fidem subuertere annitentibus opposentes, Ecclesiam militantem illasam prius, per se talem eam esse manifestarunt, officium exercere, & non nisi vtilia concurrenti eorum sermonibus populo ad vitiorum extirpationem, virtutum laudem, animatum denique salutem fidelium, meditan- da & perficienda debere assumere: multa tamen & varia contra institutiones & exempla, quæ dixi- mus, quandoque etiam scandalosa populis prædicare, quod mentem certe nostram mirum in mo- dum commouit, dum nobiscum ipsi mente volumus, quòd illi officij immemores sui, in suis sermo- nibus non ad vtilitatem audientium, sed ad suam potius ostentationem laborantes, vanis quorum- dam auribus blandiuntur, qui ad hoc iam deuenisse apparent, vt verificetur dictum Apostoli ad Tr

Philm. 18.

Quo tempore publicatum est edictum hoc, coeperat iam tum Lutherus, qui Germaniæ suis prædigijs demeruit, vi- rus sum, dif- fundere, quã- quam non cer- tum an adeo, et singularis iam tũ Romæ eius notitia esset. 2. Timot. 4.

morheum ita scribentis: Erit enim tempus cum tanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua deside-
 ria coaceruabunt sibi magistros prurientes, auribus, & à veritate quidem auditum auertent, ad fabu-
 las autem conuertentur: quorum falsas & inanes mentes, prædicantes ipsi præfati, non modo in res-
 ctam veramque viam reducere minime student, sed illas maioribus etiam erroribus implicant, dum
 sine vlla canonum attestazione, vel reuerentia, immo contra ipsas canonicas sanctiones, sacra scriptu-
 ræ sensum multifariam peruerentes, temereque ac perperam plerumque interpretantes, contra ve-
 ritatem prædicare, terroresque ac minas, multaque mala propediem affutura, iamque ingruentia, nul-
 la profus legitima ratione muniti, sed duo dumtaxat sensui oblequentes comminantur, repræsen-
 tant, adesseque asseuerant, plerumque etiam vana quædam & inania, & alia huiusmodi populis in-
 getere, & (quod enormius est) ab æternitatis lumine, & sancti spiritus admonitione, aut infusione, il-
 la se habere asserere audent. Cumque ij sub confessorum miraculorum mendacijs, varios errores
 fraudesque disseminant, denique populos, quos in Euangelica doctrina sedulo instruere, & in vera fi-
 de retinere & conseruare deberent, sermones suos à sensu & præceptis vniuersalis Ecclesiæ retrahen-
 tes, à sacrisque constitutionibus, quas maxime sequi deberent, deuiantes, auditores suos amouent, ac
 longe faciunt à salute. Per hæc namque & alia huiusmodi simpliciores homines, vt ad deceptionem pro-
 cliuios, à via salutis & obedientia Romanæ Ecclesiæ deuiantes, in errores varios perfacile inducun-
 tur. Propterea Gregorius huius muneris peritissimus, & feruore charitatis incensus, prædicatores
 vehementer horcatur & monet, vt dicturi ad populum, prudentes cauti; accedant, ne dicendi impe-
 tu rapti, verborum erroribus quasi iaculis audientium corda configant, & cum sapientes fortasse vi-
 deri desiderant, decepti, sperata virtutis compagem insipienter discendant. Sape namque verborum
 effectus amittitur cum loquacitate importuna, vel incauta, audientium corda leuigantur. Et sane in
 nullo alio rudem ij plebem maiori damno scandaloque afficiunt, quam cum vel tacenda prædicant,
 vel falsa & inutilia docendo, eam in errorem inducunt. Quæ quoniam huic sacræ religioni Diuini-
 tus instituta, vt noua & aliena, omnino contraria esse noscuntur, graui certe acuratoque sunt exa-
 mine digna, ne scandalum populo Christiano, & suorum auctorum, ac aliorum animabus interitum
 pariant. Nos igitur sanctæ Dei Ecclesiæ (cui disponente Domino præsidemus, quæ quidem vna est,
 & vnum Deum prædicat, colit, ac vnam fidem firmiter & sincere confitetur, iuxta illud Prophete
 vaticinium, Qui habitare facit vnus moris in domo) vniformitatem, quantum cum Deo possumus,
 postbitam reducere, & retentam conseruare, quique populo verbum Dei prædicant, tales esse cupien-
 tes, vt eorum prædicatione, Dei Ecclesiæ nullum scandalum patiat, & si qui corrigibiles sunt, ab
 his, quæ proximis nostrisque temporibus præsumpserunt, cum nonnullos eorum, præter illa quæ di-
 ximus, in prædicationibus non viam amplius Domini in virtute docentes, non Euangelium (vt de-
 berent) explanantes, sed conficta miracula, & noua ac falsa vaticinia, aliaque leuia & ab anilibus fa-
 bulis parum distantia, magnamque scandalum patientia, nulla deuotionis & auctoritatis, (cuiusque
 improbantis, ac repellentis hæc) habita ratione, vastis clamoribus imprimere, ac suadere vbiq;
 nantes. Et ne Pontificali quidem dignitate fulgentibus, & alijs Ecclesiæ Prælatibus parentes, quibus
 potius honorem, ac reuerentiam exhibere deberent, sed in eorum personas ac statum audaciter, ac
 temere inuehi consueuissent, & alia huiusmodi commisisse constat, in futurum abstincent, vt tam peri-
 culosum contagiosumque malum, ac mortifera pestis radicibus euellatur, & arefactum ita penitus deleatur,
 vt nec memoria eius remaneat: sacro approbato Concilio statuiamus & ordinamus, vt nullus tam ele-
 ricus secularis, quam cuiuscumque etiam mendicantium ordinis regularis, aut quiuis alius ad quem
 facultas prædicandi, tam de iure quam de consuetudine, aut vel priuilegio alijs pertinet, ad huiusmo-
 di officium exercendum admittatur, nisi prius per superiorem suum respectiue diligenter examinatus,
 (in qua te conscientiam ipsius superioris oneramus) ac morum honestate, ætate, doctrina, probita-
 te, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus & idoneus reperiat, & hic, quocumque post ea
 prædicaturus accesserit, de huiusmodi examine, & idoneitate sua per litteras authenticas, seu alias sui
 examinatoris approbatorisq; episcopis, & alijs locorum ordinarijs fidem legitime faciat. Mandates
 omnibus qui hoc onus sustinent, quique in futurum sustinebunt, vt Euangelicam veritatem & san-
 ctam scripturam iuxta declarationem, interpretationem, & ampliationem doctorum, quos Eccle-
 sia vel vsus diuturnus approbavit, legendosque hæcenus recepit, & in posterum recipiet, prædicent
 & explanent: nec quicquam eius proprio sensui contrarium aut dissonum adijciant, sed illis semper
 insistant, quæ ab ipsius sacræ scripturæ verbis, & præfatorum doctorum interpretationibus, rite & sa-
 ne intellectis, non discordant. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel antichristi ad-
 uentum aut certum diem iudicij prædicare, vel asserere nequaquam præsumant, cum veritas dicat,
 Non esse vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate: ipsosque qui hæ-
 cenus similia asserere ausi sunt, mentitos, ac eorum causa, reliquorum etiam recte prædicantium au-
 thoritati non modicum detractum fuisse constet: Inhibentes omnibus & singulis clericis secularibus
 vel regularibus præfatis, ceterisque cuiuscumque status, gradus, & ordinis existant, qui hoc onus
 assumeant, ne de cætero in sermonibus suis publicis, alia quæque futura ex litteris sacris constanter præ-
 dicere, nec illa à Spiritu sancto vel diuina reuelatione se habuisse affirmare, & alienas inanesque diui-
 nationes asseuerando, aut alio quocumque modo tractanda assumant, sed ex diuina vocis præcepto
 Euangelium omni creaturæ cum vitiorum detestatione, & virtutum commendatione enucleent, & de-
 clarent

Psalm. 67.

† for. explana-
 tionem.

Act. 1. 9

A larent, & pacem ac dilectionem mutuam a Redemptore nostro tantopere commendatam, ubique fontes, non scindant vellem inconsumibilem Christi, sed ab Episcopatum & prælatorum, ac aliorum superiorum, eorumque status scandalosa detractio, quos coram vulgo & laicis non modo incaute, sed etiam intemperanter reprehendunt & mordent, & ab eis male gestorum expellunt quandoq; nominibus aperta & manifesta redargutione absterneant. Denique constitutionem scilicet recordationis Clementis Papæ V. quæ incipit, Religiosi, quam tenore præsentium inuouamus & approbamus, inuolabiliter ab eis obseruari debere decernimus, vt hac ratione ad vilitatem populi prædicantes, & cum Domino lucrifacientes, talentum, quod ab illo acceperant, superlucrari, & eiusdem gratiam & gloriam consequi mereantur. Cæterum si quibusdam eorum Dominus futura quædam in Dei ecclesia inspiratione qua piâ reuelauerit, vt per Amos prophetam ipse promittit, & Paulus Apostolus prædicatorum princeps, Spiritum, inquit, nolite extinguere, prophetias nolite spernere, hos aliorum fabulorum & mendacium gregi connumerari, vel aliter impediti minime volumus. Extinguitur nã que ipsius gratia Spiritus. Ambrosio teste, si incipientibus loqui seruo contradictione sopitur: & tunc **B** Spiritui sancto iniuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti est, eo quod non de facili credendum sit omni spiritui, sed sint probandi spiritus, teste Apostolo, an ex Deo proueniant? volumus, vt lege ordinaria tales asserat inspirationes, antequam publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apostolicæ sedis examini referuatæ intelligantur. Quod si sine moræ periculo id fieri non valeret, aut vrgens necessitas aliud suaderet; tunc eodem ordine seruat, ordinario loci notificentur, vt illi adhibitis secum tribus aut quatuor doctis & grauibus viris, & huiusmodi negocio cum eis diligenter examinato, quando id expedire videbunt, (super quo eorum conscientias oneramus) licentiam concedere possint. Si qui autem contra præmissorum aliquod committere quidquam ausi fuerint, vltra pœnas contra tales a iure statutas, excommunicationis etiam sententiam, a qua non nisi a Rom. Pont. præterquam in mortis articulo constituti, absolui possint, eos incurere volumus. Et vt eorum exemplo alij attentare similia minime audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum esse perpetuo decernimus. Non obstantibus constitutionibus, ordinationibus, ac priuilegijs & indultis, & litteris Apostolicis, & ordinibus & personis præfatis, etiam in mari magno comprehensis, ac etiam à nobis forsan approbatis, innouatis, vel etiam de nouo concessis, quæ quo ad hoc, nolumus eis in aliquo suffragari.

1. Theff. 5. d.

1. Ioan. 4. a.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, ordinationis, mandati, inhibitionis, innouationis, approbationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum.

Data Romę in publica sessione, in Lateran. sacrosancta basilica solenniter celebrata, Anno incarnationis Domini 1516. 14. Kal. Ianuarij, Pontificatus nostri anno quarto.

LEO PAPA X.

Dilecto filio nostro Hadriano tituli sanctorum Joannis & Pauli Presbytero Cardinali.

D Inquisitores hereticæ prauitatis, testes falsidicos in causa fidei deponentes, & alios de quibus agitur in hoc rescripto, tradere possunt curi seculari, irregularitatis, aut alicuius pœna vel censura Ecclesiasticæ securi.

D ILECTE fili noster, salutem, & Apostolicam benedictionem.

INTELLEXIMVS quod in Hispania, ceterisque Regnis & Dominijs Charissimę in Christo filia: nostræ Ioannæ Reginae, & Charissimi in Christo filij nostri Carolis Regis Hispaniæ catholicorum ditio ni subiectis, in quibus tu hereticæ prauitatis Inquisitor Generalis per Sedem Apostolicam deputatus existis, multi perditij ingenij homines, in testimonijs, quæ pethibent super dictę prauitatis veritate inquirenda falsitatem quandoque prece, odio, vel amore, & quandoque metu committere, aut se eandem falsitatem commisisse publico licet falso fateri non verentur: sicque huiusmodi diabolicę artis ministerio plerumque vel damnantur infantes, vel diuinę maiestatis Dei, & orthodoxę fidei sub Christiano nomine derisores veniam consequuntur. Ad quæ facinora perpetranda ipsi falsi testes tam propria improbitate, & inconstantia, quam audacia, & impunita temeritate eorum qui illos ad talia committenda minis cogunt, aut pecunia illiciti, impelluntur. Nos igitur scelestum hoc hominum genus, qui in diuinam humanamque simul naturam conspirant, & in nefandi criminis causa vel iniustæ absolutionis, vel iniquę condemnationis actores existunt acriori longè supplicio quàm ceteri falsidici testes plecti soleant, dignum censentes: circumspectioni tuę & Vniuersis & singulis alijs per te & pro tempore existentem generalem dictę prauitatis in regnis, & dominijs prædictis Inquisitorem, ad ipsam Inquisitionis officium pro tempore deputatis, contra omnes & singulas personas cuiusuis status,

Edita anno Domini 1518. Ex Archiuo Inquisition. Romanæ. Vide super Directorio Inquisitorum pag. 973.